



De Staat der Nederlanden



De Provincie Overijssel

Gemeente  **Enschede**

De Gemeente Enschede

Bestuursovereenkomst Gebiedsontwikkeling Vliegveld Twente

Ondergetekenden:

1. De rechtspersoon naar publiekrecht, **de Staat der Nederlanden**, ten dezen zetelend aan de Plesmanweg 1-6 te 2597 JG 's-Gravenhage, vertegenwoordigd door de Minister van Verkeer & Waterstaat, de heer C.M.P.S. Eurlings en de Minister van Financiën, de heer W.J. Bos, beide, handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, mede namens de ministers van Defensie, Economische Zaken, Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit en Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu, hierna te noemen: "de Staat";

en

2. De rechtspersoon naar publiekrecht, **de Provincie Overijssel**, zetelend aan de Luttenbergstraat 2 te Zwolle, op grond van artikel 176 eerste lid Provinciewet vertegenwoordigd door de commissaris der Koningin, de heer G.J. Jansen, ten deze handelend ter uitvoering van het besluit van het college van gedeputeerde staten van Overijssel van 2009, hierna te noemen: "de Provincie";

en

3. De rechtspersoon naar publiekrecht, **de Gemeente Enschede**, zetelend aan de Langestraat 24 te Enschede, op grond van artikel 171 eerste lid Gemeentewet vertegenwoordigd door de (loco) burgemeester van Enschede, de heer dr. E Helder, ten deze handelend ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders van Enschede van 2009, hierna te noemen: "de Gemeente".

Waarbij de ondergetekenden gezamenlijk de "Partijen" zullen worden genoemd.

Overwegende dat:

1. de Gemeente en de Provincie in het kader van de Wet ruimtelijke ordening bevoegd gezag zijn voor het vaststellen van een structuurvisie inzake de Gebiedsontwikkeling van de voormalige militaire vliegbasis Twenthe
2. de Staat eigenaar is van de (voormalige) militaire vliegbasis Twenthe, die volledig is gelegen op het grondgebied van de gemeente Enschede;
3. de Staat in 2003 heeft besloten de vliegbasis te sluiten;
4. de sluiting van de vliegbasis gevolgen heeft voor de Gemeente als ook de omliggende regio, onder andere op het gebied van werkgelegenheid.
5. de sluiting de Gemeente en de Provincie zowel een opgave als een kans biedt ten aanzien van de toekomstige ruimtelijke en economische invulling van het gebied;
6. Partijen reeds geruime tijd nauw samenwerken om te komen tot een integrale aanpak voor een toekomstbestendige ontwikkeling van het gebied;
7. er twee structuurvisies zijn opgesteld waarbij ieder der Partijen de voorkeur voor een Gebiedsontwikkeling conform Structuurvisie B heeft uitgesproken;
8. In artikel 8.1 van de Wet Luchtvaart de Luchthaven Twente de status heeft van burgerluchthaven van nationale betekenis.

De Staat

De Provincie

De Gemeente

9. Partijen thans hun samenwerking voor de in deze overeenkomst vermelde aankomende periode willen vastleggen en daarvoor deze bestuursovereenkomst aangaan.

Komen het volgende overeen:

Artikel 1 Definities

- 1.1 In deze overeenkomst zullen de volgende termen en uitdrukkingen de volgende betekenis hebben, waarbij deze termen in enkelvoud dan wel meervoud kunnen worden gebruikt:
- 1.1.1 *Gebiedsexploitatie*: de door de Provincie en de Gemeente te voeren grondexploitatie behorende bij de Gebiedsontwikkeling.
- 1.1.2 *Gebiedsontwikkeling*: het ontwikkelen dan wel herontwikkelen van het Projectgebied binnen de kaders van Structuurvisie B;
- 1.1.3 *Luchthaven*: de in het Projectgebied aanwezige voormalige militaire Luchthaven, zoals aangegeven op bijlage 1, die zal worden omgezet in een civiele Luchthaven;
- 1.1.4 *Over te dragen gebied*: de door de Staat aan de Provincie en de Gemeente over te dragen percelen of perceelsgedeelten liggend in het Projectgebied, zoals aangegeven in bijlage 3;
- 1.1.5 *Projectgebied*: het gebied als bepaald in bijlage 1 waarop de Structuurvisie B betrekking heeft;
- 1.1.6 *Structuurvisie B*: de als bijlage 2 bijgevoegde structuurvisie als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening, met kenmerk....., d.d.
- 1.2 De kopjes boven de artikelen hebben geen zelfstandige betekenis.
- 1.3 De bepalingen van de considerans maken deel uit van deze overeenkomst.

Artikel 2 Doel en aard van de overeenkomst

- 2.1 Partijen zullen zich inspannen om – als gevolg van de sluiting van de luchtmachtbasis Twenthe waarmee het militair gebruik van het Projectgebied is beëindigd – het Projectgebied te laten herontwikkelen ten behoeve van nieuwe toekomstbestendige bestemmingen die een belangrijke bijdrage zullen leveren aan de economie, ecologie en leefbaarheid van de regio. Partijen zullen zich inspannen het gebied in dat verband te laten bestemmen voor woningbouw, bedrijventerrein, Luchthaven en natuur. De Structuurvisie B die als bijlage 2 bij deze overeenkomst is gevoegd, geeft het ruimtelijk kader aan voor de toekomstige ontwikkelingen.
- 2.2 In deze overeenkomst maken Partijen onder meer afspraken over:
- 2.2.1 de verkoop van het Over te dragen gebied door de Staat aan de Provincie en de Gemeente gezamenlijk;
- 2.2.2 de beoogde Gebiedsontwikkeling;
- 2.2.3 het proces om de beoogde Gebiedsontwikkeling te realiseren;

De Staat

De Provincie

De Gemeente

- 2.2.4 de door Partijen te leveren financiële bijdragen;
- 2.2.5 overige randvoorwaarden.
- 2.3 De Provincie en de Gemeente zullen – in verschillende vormen van onderlinge samenwerking en afstemming – nadere afspraken maken over de Gebiedsexploitatie van de Gebiedsontwikkeling. De Staat is geen risicodragende partij bij die Gebiedsexploitatie. Voor de Staat geldt dat elke minister op zijn eigen beleidsterrein aanspreekbaar is en verantwoordelijkheid draagt voor de uitvoering van deze overeenkomst.

Artikel 3 Duur van de overeenkomst

- 3.1 Deze overeenkomst treedt in werking met ingang van de dag waarop de overeenkomst door de laatste partij is ondertekend en eindigt op 31 december 2020. Partijen treden uiterlijk een jaar voor laatstgenoemde datum, voor zover nodig, in overleg over voortzetting van deze overeenkomst.
- 3.2 Tussentijdse beëindiging is slechts mogelijk onder de voorwaarden als beschreven in deze overeenkomst.

Artikel 4 Grondverkoop

- 4.1 De Staat verkoopt en levert aan de Provincie en de Gemeente het Over te dragen gebied, bestaande uit de in bijlage 3 vermelde kadastrale percelen. De verkoop geschiedt onder de ontbindende voorwaarde dat overeenstemming wordt bereikt over de hoogte van de door de Staat te betalen bijdrage aan de saneringskosten als bedoeld in de artikelen 4.4.2, 4.4.3, 4.4.4, 4.4.5, 4.4.6 en 4.4.7, alsmede onder de ontbindende voorwaarde dat door de Staat geen staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, EG wordt verleend door de betaling van saneringskosten in relatie tot de overeengekomen koopprijs.
- 4.2 De koopprijs van het Over te dragen gebied bedraagt € 29.800.000, -- (zegge: negenentwintig miljoen achthonderduizend euro), prijspeil 1 januari 2009. De koopprijs wordt betaald uiterlijk op 31 december 2011 zonder toerekening van rente.
- 4.3 De eigendom van het Over te dragen gebied wordt juridisch geleverd in januari 2010, met in acht name van het bepaalde in artikel 4.9. In aansluiting op de afspraken inzake de plankosten, zoals vastgelegd in de brief van 8 april 2009 van het GOB aan gedeputeerde Rietkerk en wethouder Helder, zal binnen enkele maanden na juridische levering terugbetaling plaatsvinden van het aandeel van het Rijk in de voorgefinancierde plankosten
 - 4.4.1 Bij de berekening van de koopprijs is er vanuit gegaan dat er bij de Gebiedsontwikkeling geen kosten door de kopende partij behoeven te worden gemaakt voor de sanering van de vóór de juridische levering aan de Provincie en Gemeente bestaande, ook thans nog onbekende, saneringslocaties naar het niveau noodzakelijk om de toekomstige bestemmingen als aangegeven in de Structuurvisie B te kunnen realiseren.
 - 4.4.2 De Staat is verantwoordelijk tot tien jaar na de juridische levering van het Over te dragen gebied in januari 2010 bestaande, alsmede ook de thans nog onbekende, saneringslocaties, welke zijn ontstaan vóór de juridische levering aan de Provincie en de Gemeente, te saneren naar de volgende saneringsniveaus: Zuidkamp (zoals aangegeven in bijlage 1 en 2) woonbestemming, overige terreinen

bedrijfsbestemming. De Provincie en de Gemeente zijn verantwoordelijk voor saneringen van verontreiniging die zijn ontstaan ná juridische levering van het Over te dragen gebied door de Staat.

- 4.4.3 De Staat is bereid om de middelen die nodig zijn voor de saneringen waarvoor zij in overeenstemming met artikel 4.4.2 verantwoordelijk is, in te zetten voor de sanering gericht op de toekomstige bestemmingen als genoemd in bijlage 2, om daarmee tegemoet te komen aan het belang dat de Gebiedsexploitatie niet belast wordt met saneringskosten. Daarbij worden de in de artikelen 4.4.4 tot en met 4.4.6 genoemde acties ondernomen.
- 4.4.4 De Staat zal zo spoedig mogelijk, in overleg met de Provincie en de Gemeente, onderzoeken welke saneringen er moeten plaatsvinden en op welke wijze hij deze saneringen wil uitvoeren. Daarnaast maakt de Staat het voor de saneringen benodigde budget inzichtelijk. Indien nodig wordt daarvoor een door Partijen gezamenlijk te bepalen onafhankelijke partij ingeschakeld om dat budget vast te stellen.
- 4.4.5 Partijen voeren overleg over de uitkomsten van de in artikel 4.4.4 bedoelde onderzoeken en stellen gezamenlijk een plan van aanpak voor de saneringen vast, gericht op de functies zoals die in Structuurvisie B zijn opgenomen. Partijen streven daarbij naar de meest kosteneffectieve wijze van saneren. Dit door het combineren van de saneringswerkzaamheden met andere grondwerkzaamheden in verband met bouwrijp maken, het werk met werk maken of het realiseren van een gesloten grondbalans enzovoorts, waarbij Partijen zich inspannen gebruik te laten maken van de ruimte die binnen beleidskaders aanwezig is. Hiermee moeten de kosten zo veel mogelijk beperkt blijven.
- 4.4.6 Indien de kosten voor de uitvoering van het plan van aanpak voor de saneringen groter zijn dan de middelen die de Staat beschikbaar heeft volgend uit artikel 4.4.2 treden Partijen met elkaar in overleg, met als doel daarvoor een oplossing te vinden, waarbij de Gebiedsexploitatie niet mag worden belast en te bezien of deze overeenkomst moet worden gewijzigd. Indien Partijen geen overeenstemming kunnen bereiken heeft ieder der Partijen het recht deze overeenkomst tussentijds te beëindigen zoals bedoeld in artikel 12.5 van deze overeenkomst.
- 4.4.7 Indien de Provincie en de Gemeente besluiten aan gronden een andere bestemming te geven dan aangegeven in de Structuurvisie B en deze bestemming leidt tot hogere saneringskosten zijn de extra kosten voor rekening van de Provincie en de Gemeente.
- 4.4.8 Partijen kunnen overeenkomen dat de Provincie en de Gemeente de verplichting als bedoeld in artikel 4.4.2. van de Staat zullen overnemen. Partijen maken in dat geval afspraken over de (financiële) voorwaarden die daarbij van toepassing zullen zijn. Deze (financiële) voorwaarden worden in dat geval betrokken bij de condities, voorwaarden en bepalingen van de koopovereenkomst als bedoeld in artikel 4.9.
- 4.4.9 Partijen zullen zich maximaal inspannen om de afspraken als genoemd in artikel 4.4.4. tot en met 4.4.6 binnen twee maanden na ondertekening van deze overeenkomst te hebben afgerond. De koopovereenkomst als bedoeld in artikel 4.9 zal niet eerder worden ondertekend dan nadat Partijen overeenstemming hebben bereikt over het plan van aanpak voor de saneringen en over de dekking van het daarvoor benodigde budget.
- 4.5.1 Het Over te dragen gebied wordt, met uitzondering van niet voor detectie bereikbare delen van het Over te dragen gebied, door of namens de Staat gedetecteerd naar munitie (uiterlijk 2010, in afstemming met de Provincie en de Gemeente). Alle afwerpmunitie als gevolg van oorlogshandelingen die gedetecteerd wordt en een

gewicht heeft van 100 lb of meer (grens is bepaald vanwege risico door de lange vertragingstotsteker) wordt geruimd. In gebieden waar in de grond wordt geroerd zal eveneens afwerpmunitie met een gewicht van 20 lb of meer worden verwijderd.

- 4.5.2 Indien voor 1-1-2018 delen van het Over te dragen gebied, die thans niet bereikbaar zijn voor detectie, wel bereikbaar worden, vindt eveneens detectie en ruiming van afwerpmunitie plaats door de Staat conform het bepaalde in de tweede en derde volzin van artikel 4.5.1.
- 4.5.3 De kosten van detectie en ruiming als bedoeld in de artikelen 4.5.1 en 4.5.2 worden gedragen door de Staat.
- 4.5.4 Ruiming van munitie als bedoeld in de artikelen 4.5.1 en 4.5.2. alsmede werkzaamheden voor het verwijderen van afwerpmunitie onder de 20 lb worden zodanig met andere grondwerkzaamheden in verband met bouwrijp maken, het werk met werk maken of het realiseren van een gesloten grondbalans enzovoorts gecombineerd, dat de kosten zo veel mogelijk worden beperkt.
- 4.6 De Gemeente dan wel de Provincie zullen zich inspannen eveneens de uitgangspunten van de artikelen 4.4.1 tot en met 4.4.9 en 4.5.1 tot en met 4.5.4 in de publiekrechtelijke besluitvorming mee te laten nemen.
- 4.7 Voor de ruiming van munitie die als gevolg van oefenhandelingen in de bodem zijn achtergebleven is de Staat verantwoordelijk.
- 4.8 Indien na vaststelling van de Structuurvisie B er geen (volledige) uitvoering wordt gegeven aan de Gebiedsontwikkeling als voorzien in Structuurvisie B dan hebben de Staat enerzijds en de Provincie en Gemeente anderzijds over en weer geen andere financiële vorderingen meer dan genoemd in dit artikel 4. Het voorgaande laat het bepaalde in artikel 7 van deze overeenkomst onverlet.
- 4.9 Partijen zullen ter zake de verkoop van het Over te dragen gebied door de Staat aan de Provincie en de Gemeente zo spoedig mogelijk na overeenstemming als bedoeld in artikel 4.4.6 en met in achtneming van artikel 4.4.9 een koopovereenkomst aangaan. Over de inhoud van de koopovereenkomst zullen Partijen nog nader overleg voeren.

Artikel 5 Medewerking bij de Gebiedsontwikkeling

- 5.1 Partijen zullen zich inspannen om tijdig alle publiekrechtelijke besluiten te laten nemen, met in achtneming van de toepasselijke regelgeving en wettelijke procedures en de noodzakelijk te betrachten zorgvuldigheid jegens derden, die noodzakelijk zijn om de Gebiedsontwikkeling binnen het Projectgebied te doen slagen, een en ander zoals omschreven in de vast te stellen Structuurvisie B.
- 5.2 In verbijzondering op het voorgaande zal de Staat zich inspannen de Milieu- en Veiligheids Effect Rapportage tijdig te laten vaststellen en de benodigde besluiten te laten nemen in het kader van de luchtvaartwetgeving.
- 5.3 De Staat en/of de Provincie zullen zich inspannen het gebied waar ruimtelijke beperkingen vanwege het gebruik van de Luchthaven gelden de berekende geluidsruiimte van 10,62 km² zoals aangegeven in Structuurvisie B niet te laten overschrijden.
- 5.4 Partijen zullen zich maximaal inspannen – na eigendomsoverdracht van het Over te dragen gebied – de Gebiedsontwikkeling binnen de kaders van Structuurvisie B in de besluitvorming te laten meewegen.

- 5.5 De Provincie en de Gemeente zullen bij de aanbesteding van de exploitatie van de Luchthaven aansturen op zo spoedig mogelijke inrichting van de Ecologische Hoofdstructuur. De Provincie en de Gemeente zullen zich in spannen de inrichting van de Ecologische Hoofdstructuur voor eind 2018 te hebben gerealiseerd. Bij de midterm review 2010 Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) zal aan de orde komen of bij de realisatie van de EHS de einddatum van 2018 overschreden kan worden.
- 5.6 Partijen hebben een planning opgesteld, waarin de momenten zijn aangegeven waarop besluitvorming ten behoeve van de Gebiedsontwikkeling noodzakelijk is en door welk bevoegd gezag die besluiten moeten worden genomen. Partijen zullen zich ervoor inspannen, dat deze planning, die als bijlage 4 aan deze overeenkomst is gehecht, ook daadwerkelijk wordt gehaald.
- 5.7 De in het kader van deze overeenkomst gemaakte afspraken laat de publiekrechtelijke positie en bevoegdheden van de bestuursorganen van Partijen onverlet

Artikel 6 Gebiedsontwikkeling

- 6.1 Provincie en Gemeente zullen de Gebiedsontwikkeling gezamenlijk in ontwikkeling brengen waarbij de Structuurvisie B als uitgangspunt voor de Gebiedsontwikkeling dient. De Staat zal niet risicodragend deelnemen in de Gebiedsontwikkeling en is geen partij bij de samenwerking tussen de Provincie en de Gemeente.
- 6.2 Er zal sprake zijn van een duurzame gebiedsontwikkeling, daarbij inbegrepen de realisering en exploitatie van de Luchthaven;
- 6.3 De Provincie en de Gemeente richten een open en transparant proces van gebiedsontwikkeling in waarbij ook de belanghebbenden, burgers en gemeenten zullen worden betrokken. Tevens zullen de Provincie en de Gemeente blijven inzetten op constructief overleg in Euregioverband.
- 6.4 De Staat ondersteunt de gekozen Gebiedsontwikkeling zoals deze in de door de Provincie en de Gemeente vast te stellen Structuurvisie B is opgenomen en zal die Gebiedsontwikkeling waar mogelijk stimuleren en die visie ook in publicitaire zin naar buiten uitdragen.
- 6.4.1 De Gemeente en de Provincie dragen zorg voor de aanbesteding van de exploitatie van de Luchthaven. De Staat is bereid om, waar mogelijk, een positieve bijdrage te leveren aan de voorbereiding en realisatie van de procedures ten behoeve van de aanbesteding of opdracht van werken en diensten in het kader van de ontwikkeling, realisatie en exploitatie van de Luchthaven. Partijen werken daarbij samen – in het kader van de aanbestedingprocedure en de marktgesprekken – teneinde een voor potentiële exploitanten haalbare marktaanbieding te realiseren. Partijen besluiten samen over de wijze, waarop de Staat bij de aanbestedingsprocedure(s) wordt betrokken. Partijen besluiten samen over de wijze en het moment waarop de ontwikkeling, realisering en exploitatie van de Luchthaven zal worden aanbesteed en onder welk voorwaarden deze zal worden gegund. Daarbij wordt betrokken de inzet van de investeringsbijdragen. De Staat is bereid om drie miljoen euro, waarin begrepen het bedrag van één miljoen tweehonderdduizend euro zoals eerder geïnvesteerd in o.a. de start- en landingsbaan en het wagenpark, ten behoeve van de luchthaveninfrastructuur te investeren. onder voorwaarde van een snelle en succesvolle aanbesteding van de luchthaven. De gemeente Enschede is eveneens bereid een bedrag van drie miljoen euro in de Luchthaveninfrastructuur te investeren.

- 6.4.2 Partijen bezien of en hoe de afspraken in artikel 6 gefinancierd en gerealiseerd kunnen worden met inachtneming van wet- en regelgeving, met name op het gebied van de Europese aanbestedingsregels en regels op het gebied van staatssteun. Deze analyse kan ertoe leiden dat de genoemde activiteiten niet of anders moeten worden uitgevoerd dan Partijen bij ondertekening van deze overeenkomst voor ogen hebben. Indien dit het geval is, bezien Partijen of deze overeenkomst wijziging behoeft of (gedeeltelijk) moet worden beëindigd zoals bedoeld in artikel 12.4 van deze overeenkomst.
- 6.4.3 Een goede aansluiting van de Luchthaven op het hoofdwegennet en het openbaar vervoer is noodzakelijk voor zowel de doorstroming als de catchment-area en daarmee van belang voor de economische mogelijkheden voor de Luchthaven. Partijen zijn in het bestuurlijk overleg van 13 oktober 2009 overeengekomen dat de landzijdige ontsluiting van de Luchthaven deel uitmaakt van de verkenning A1 zone. In de verkenning A1 zone wordt een verkeerskundige afweging gemaakt voor de aansluiting van de Luchthaven op de A1. Daarbij wordt rekening gehouden met het belang van een goede ontsluiting voor de economische mogelijkheden van de Luchthaven.
- 6.4.4 De Staat zal de reeds aanwezige Defensiepijplijn – bedoeld voor het transport van (vliegtuig)brandstof – voor zover dit de Defensiebelangen niet schaadt beschikbaar stellen voor de civiele Luchthaven. Mogelijk daarmee gepaard gaande kosten – bijvoorbeeld aanvullende investeringen – zijn niet voor rekening van de Staat.
- 6.4.5 De Staat zal zorg dragen dat het thans aanwezige wagenpark, huidige aanwezige inventaris en materieel ter plekke ten dienste van beheer, onderhoud en exploitatie wordt overgedragen aan de Provincie en de Gemeente. De waarde van de inventaris is begrepen in het bedrag van de investeringen die de Staat reeds heeft gedaan. In bijlage 5 is een lijst van de inventaris opgenomen.
- 6.5 De Provincie stelt uitgaande van de realisatie van structuurvisie B in een nader te bepalen vorm maximaal zeven miljoen euro beschikbaar als bijdrage aan Gebiedsontwikkeling met name in te zetten voor aanpassing van waterhuishouding, recreatieve voorzieningen/infrastructuur, natuur en verbetering landschappelijke kwaliteit. In geval de structuurvisie B op bovengenoemde punten wordt gewijzigd of aangepast c.q. anders wordt uitgevoerd waardoor deze punten kwalitatief of kwantitatief in minder mate worden gerealiseerd dan kan deze bijdrage naar beneden worden bijgesteld. Partijen treden met elkaar in overleg als deze situatie zich zou voordoen.
- 6.6 Partijen komen overeen dat in de aanbestedingsprocedure wordt betrokken, dat de Luchthaven tegen de alsdan gebruikelijke condities en vergoedingen ook toegankelijk is voor militaire luchtvaartuigen.
- 6.7 Ten aanzien van het bepaalde in artikel 6.6 geldt als uitgangspunt, dat het militair medegebruik van de Luchthaven Twente door militaire luchtvaartuigen het civiele gebruik van de Luchthaven – met name ten aanzien van de grenswaarden met betrekking tot de geluidsbelasting – niet zodanig mag beperken, dat een verantwoorde exploitatie van de Luchthaven wordt belemmerd. Bij het verkennen van de mogelijkheden van het eventueel militair medegebruik zijn de essentiële onderdelen van structuurvisie B en het tijdig realiseren ervan, uitgangspunt. Zodra er sprake is van concrete plannen van Defensie zullen hierover afspraken worden gemaakt.

Artikel 7 (Planologische) Besluiten

Indien de besluitvorming, door de rechtelijke toetsing of het mislukken van de aanbesteding tot gevolg heeft dat er geen uitvoering kan worden gegeven aan het realiseren, exploiteren of functioneren van een Luchthaven zullen Partijen opnieuw in overleg treden over de alsdan ontstane situatie en bezien op welke wijze zij in samenwerking kunnen komen tot een voor alle Partijen aanvaardbare oplossing.

Artikel 8 Overleg en onvoorziene omstandigheden

- 8.1 De Staat zal ook na levering van het Over te dragen gebied – vanuit haar publiekrechtelijke verantwoordelijkheid en rol bij de aanbesteding en ontsluiting van de Luchthaven – betrokken zijn/een rol hebben bij de Gebiedsontwikkeling. Partijen zullen derhalve geregeld overleg voeren.
- 8.2 Partijen treden met elkaar in overleg indien zich onvoorziene omstandigheden voordoen welke van dien aard zijn dat naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van deze overeenkomst niet mag worden verwacht. Zij zullen in goed overleg bezien voor wiens rekening en risico de onvoorziene omstandigheden behoren te komen en zullen zo nodig deze overeenkomst daaraan aanpassen dan wel tussentijds beëindigen zoals bedoeld in artikel 12.5 van de overeenkomst.
- 8.3 Partijen merken als onvoorziene omstandigheid in elk geval aan de situatie dat formele regelingen of besluiten, waaronder ook algemeen verbindende voorschriften, leiden tot de niet of slechts gedeeltelijke goedkeuring, de schorsing of de vernietiging van besluiten die uit deze overeenkomst voortvloeien, één en ander met inbegrip van wijzigingen van regelingen of onherroepelijke beslissingen van een bestuursorgaan (buiten de organisatie van één der Partijen gelegen) of rechterlijke instantie.
- 8.4 Partijen verplichten zich over en weer om, in de mate waarin zulks in de gegeven omstandigheden in redelijkheid van hen gevergd zal kunnen worden, al datgene te doen respectievelijk na te laten, wat de onderlinge samenwerking, zoals deze in deze overeenkomst is voorzien, daaronder mede begrepen het sluiten van nadere overeenkomsten, zal kunnen bevorderen respectievelijk belemmeren.
- 8.5 Partijen verplichten zich over en weer jegens elkaar om, indien door enige oorzaak hun samenwerking mocht worden vertraagd of verhinderd, of de dreiging daartoe aanwezig is, onverwijld met elkaar in overleg te treden teneinde gezamenlijk te bezien op welke wijze bewerkstelligd zal kunnen worden dat de werkzaamheden en verplichtingen voortvloeiende uit deze overeenkomst – althans zoveel mogelijk – zullen kunnen plaatsvinden.

Artikel 9 Geschillen

Er is sprake van een geschil indien een Partij zulks schriftelijk mededeelt aan de andere Partij. Alle geschillen in verband met deze overeenkomst trachten Partijen op te lossen in onderling overleg dan wel met behulp van mediation door een erkend NMI mediator overeenkomstig het reglement van de Stichting Nederlands Mediation Instituut te Rotterdam. De kosten van mediation zullen door partijen gezamenlijk worden gedragen. Geschillen die niet binnen 3 maanden op deze wijze kunnen worden opgelost, zullen ter beslechting worden voorgelegd aan de bevoegde rechter, in eerste instantie de rechter in het arrondissement Almelo. Ieder der Partijen draagt zijn eigen kosten van deze geschilbeslechting, tenzij Partijen door een rechtelijke uitspraak tot vergoeding van kosten zijn veroordeeld.

Artikel 10 Communicatie

De Staat

De Provincie

De Gemeente

- 10.1 Partijen stemmen hun communicatie ten aanzien deze overeenkomst en de Gebiedsontwikkeling zoveel mogelijk onderling af.
- 10.2 Ten aanzien van publiekrechtelijke bevoegdheden is ieder der Partijen zelf en alleen verantwoordelijk voor de communicatie over de uitoefening van deze bevoegdheden.
- 10.3 Partijen onthouden zich van negatieve publiciteit omtrent elkaar in het kader van deze overeenkomst en de daaruit voortvloeiende Gebiedsontwikkeling.

Artikel 11 Openbaarheid

- 11.1 Partijen zullen de inhoud van deze overeenkomst of haar bijlagen na overleg met elkaar openbaar maken.
- 11.2 Binnen tien werkdagen na ondertekening/ inwerkingtreding van deze overeenkomst wordt de zakelijke inhoud daarvan door de Staat gepubliceerd in de Staatscourant.
- 11.3 Deze overeenkomst wordt door Partijen ter inzage gelegd zowel bij de Staat, de Provincie als bij de Gemeente. Dit wordt tevens medegedeeld in de publicatie als bedoeld in artikel 11.2.

Artikel 12 Beëindigen van de overeenkomst

- 12.1 De Provincie (Gedeputeerde Staten) respectievelijk de Gemeente (Burgemeester en Wethouders) zullen deze overeenkomst voor leggen aan de Provinciale Staten respectievelijk de Gemeenteraad.
- 12.2 Indien de Tweede Kamer, de Provinciale Staten en/of de Gemeenteraad vóór 1 maart 2010 verklaren dat deze overeenkomst niet in het belang van de Staat, respectievelijk de Provincie respectievelijk de Gemeente is, heeft ieder der Partijen het recht deze overeenkomst te beëindigen.
- 12.3 Indien de Structuurvisie B door de Gemeente of de Provincie niet of gewijzigd wordt vastgesteld heeft ieder der Partijen het recht deze overeenkomst te beëindigen.
- 12.4 Indien de overeenkomst wordt beëindigd op grond van het bepaalde in artikel 6.2.2, 12.2 of 12.3 zijn Partijen over en weer niet gehouden elkaar enige schade te vergoeden en elk van de Partijen draagt de door hem reeds gemaakte kosten.
- 12.5 Tussentijdse beëindiging van deze overeenkomst dient bij aangetekend schrijven aan de wederpartijen te geschieden. In het schrijven dienen de redenen voor de beëindiging te worden aangegeven. Reeds aangegane verplichtingen worden vergoed mits deze redelijk zijn. Partijen zijn voor het overige, waaronder de gevolgen van de beëindiging, geen schadevergoeding schuldig.

Artikel 13 Wijziging

- 13.1 Deze overeenkomst kan slechts schriftelijk worden gewijzigd of aangevuld en de wijziging behoeft de instemming van alle Partijen. De wijziging en de verklaringen tot instemming worden in afschrift als bijlage aan de overeenkomst gehecht.
- 13.2 Indien een bepaling van deze overeenkomst in enige mate als nietig, vernietigbaar, ongeldig, onwettig of anderszins als niet-bindend moet worden beschouwd, zal die

bepaling, voor zover nodig, uit deze overeenkomst worden verwijderd en worden vervangen door een bepaling die wèl bindend en rechtsgeldig is en die de inhoud van de niet-geldige bepaling zoveel als mogelijk benadert. Het overige deel van de overeenkomst blijft in een dergelijke situatie ongewijzigd.

Artikel 14 Domicilie

Partijen kiezen bij de uitvoering van deze Overeenkomst domicilie ten eigen kantore.

Artikel 15 Bijlagen

15.1 Aan deze overeenkomst zijn de volgende bijlagen gehecht, welke bijlagen onverbreekelijk deel hiervan uitmaken:

15.1.1 Bijlage 1: Tekening Projectgebied, met kenmerk....., d.d.....

15.1.2 Bijlage 2: Structuurvisie B met kenmerk....., d.d.

15.1.3 Bijlage 3: Tekening Over te dragen gebied, met kenmerk,, d.d..... met lijst van over te dragen kadastrale percelen

15.1.4 Bijlage 4: Planning publiekrechtelijke besluitvorming, met kenmerk....., d.d.....

15.1.5 Bijlage 5: Lijst aanwezige inventaris Luchthaven

15.2 Bij strijdigheid tussen het bepaalde in deze overeenkomst en in de bijlagen prevaleert deze overeenkomst.

Aldus opgemaakt en in drievoud ondertekend te Enschede op 2009,

De Staat der Nederlanden

De Provincie Overijssel

De Gemeente Enschede

Namens deze,

Namens deze,

Namens deze,

C.M.P.S. Eurlings
Minister van Verkeer
En Waterstaat

W.J. Bos
Minister van
Financiën

G.J. Jansen
Commissaris der Koningin
in de provincie Overijssel

E. Helder
(loco) Burgemeester van
Enschede